

IHME

Ei ole harvinaista, että kristityt pitävät jo ihmeen käsitettä vanhentuneena, kun taas toiset päinvastoin ovat mieltyneitä näennäisiin ihmeisiin. Näillä vastakkaisilla äärimmäisyyksillä on yhteinen lähde, jota ruokki pitkään vallalla ollut tietynlainen apologetiikka: ihmeissä nähtiin vain haaste luonnonlaeille, ja unohdettiin niiden tehtävä kaikille ymmärrettävinä ”merkkeinä”.

Raamattu taas tunnistaa kaikkialla Jumalan käden, joka ilmaisee omilleen voimansa ja rakkautensa. Luotu maailmankaikkeus pysyvine järjestyksineen (Jer. 31:35) on ”ihme” (Ps. 89:6) ja ”merkki” (Ps. 65:9), samoin kuin Jumalan epätavalliset väliintulot historiassa; nämä puolestaan ovat luomisen uudistumista (4. Moos. 16:30; Jes. 65:18), vaikka nykyajan historioitsija pitää niitä tavallisina ja selitettävissä olevina. Piittaamatta nykyajan erotteluista, joita tehdään ”kaitselmuksellisten” tekojen, poikkeuksellisesti yhteen osuvien luonnollisten syiden ja luonnollisten toimijoiden eli ”toissijaisten syiden” toiminnan korvaavan jumalallisen toiminnan välillä, Raamattu suuntaa uskovan katseen olennaiseen seikkaan, joka on yhteinen kaikille luokitteluillemme: tosiasioiden uskonnolliseen merkitykseen. Niinpä pyhä Augustinus tunnistaa uskon silmin yhtä lailla viljasadon kasvussa kuin leipien moninkertaistamisessa jumalallisen rakkauden ja voiman merkin; jos hän erottaa ne toisistaan, se johtuu vain niiden saajien tottumuksesta tai hämmästyksestä. Tästä näkökulmasta yksityiskohdalla ei ole sitä merkitystä, jonka olemme taipuvaisia sille antamaan: kuivuiko hedelmätön viikunapuu siis ”heti” (Matt. 21:19) vai myöhemmin (Mark. 11:20)? Sillä ei ole väliä: vain symbolisen teon kätkemällä opetuksella on merkitystä.

I. Ihme VT:ssa.

1. Tosiasiat. Lukuun ottamatta joissakin didaktiseen lajityyppiin kuuluvissa kirjoissa tai niiden osissa esiintyviä kuvitteellisia ihmekertomuksia (Joonan ja Tobitin kirjat, Jobin dramaattinen kehys, Danielin kirjan lukujen 1–6 haggada, 2. makkabilaiskirjan opettavaiset lisäykset jne.) sekä kahta Jesajan historiassa mainittua ihmettä (Jes. 37:36 f.; Jes. 38:7 f.), ihmeitä esiintyy runsaasti vain kahdessa pyhän historian ratkaisevassa vaiheessa: Mooseksen ja hänen seuraajansa Joosuan aikana, Jumalan kansan perustamisen ja asettumisen yhteydessä; Elian ja hänen opetuslapsensa Elisan aikana, Mooseksen liiton uudistajina. Elian ja Elisan kertomusjaksojen olennainen historiallisuus sopii yhteen kansanomaisten liioittelujen kanssa (esim. 2. Kun. 1:9–16), jotka kasvavat laajuudeltaan jaksosta toiseen ja menettävät usein uskonnollista laatua (esim. 2. Kun. 2:23 f.; 2. Kun. 6:1–7). Tämä sama historiallisuus säilyy myös perinteissä, joita on vuosisatojen kuluessa tosin laajennettu enemmän: Egyptin kymmenen vitsausta sekä erämaan ja Kanaanin valloituksen ihmeitä koskevissa perinteissä. Ne, jotka kirjoittivat ne muistiin käyttäen oman aikansa lukijoille tuttuja kirjallisuudenlajeja, omaksuivat näin perinteitä ja käyttivät kertomuksia vapaasti; he eivät kuitenkaan koskaan kadottaneet näkyvistään uskonnollista päämääräänsä: osoittaa kaikkivaltiaan Jumalan suojeleva läsnäolo (Joos. 24:17) valitun kansan historian aamunkoitossa. Siksi nämä perinteet pysyvät niitä luonnehtivasta eepisistä esitystavasta huolimatta perustavanlaatuisina: ne kertovat Israelin syntymästä, ihmeistä suurimmasta, jota luomisen ohella ainoana voidaan verrata eskatologiseen uutuuteen (Jes. 65:17; Jes. 43:16–21).

2. Ihme, vaikuttava jumalallinen merkki.

a). VT osoittaa ihmeissä Jumalan ilmoituksia ja hänen pelastuksensa vaikuttavia merkkejä. Niitä tarkoittavat termit ilmaisevat tämän tehtävän: ne ovat ”merkkejä” (hb. *otot*, gr. *semeia*, vrt. 2. Moos. 10:1) ja ”merkkejä ja symbolisia ihmeitä” (hb. *moftim*, gr. *terata*, vrt. 5. Moos. 7:19). Näiden termien käyttö ulottuu kuitenkin ihmeen käsitettä laajemmalle ja tuo hyvin esiin merkin tai symbolin ulottuvuuden, joka kätkeytyy jokaiseen uskonnolliseen ihmeeseen. Näin profeetta itse voi olla merkki, sillä hänen olemassaolonsa symboloi Jumalan sanaa, joka vaikuttaa hänen vertauskuvallisten tekojensa kautta (Jes. 8:18; Jes. 20:3; Hes. 12:6, 11; Hes. 24:24, 27).

Ihmeelliset merkit tukevat tätä sanaa, koska ne paljastavat konkreettisin teoin Jumalan sanansaattajien julistaman pelastuksen ja vahvistavat nämä ”merkeiksi, Herran sanansaattajiksi” (2. Moos. 4:1–5; 1. Kun. 18:36 ff.; Jes. 38:7 f.; Jer. 44:29 f.). Ihmeen alisteisuus sanalle erottaa aidot ihmeet taikureiden ja väärin profeettojen tekemistä tempuista (2. Moos. 7:12 ff.). Sanoman arvo, joka ilmenee erityisesti ihmeidentekijän rukouksessa (1. Kun. 18:27 f.; 1. Kun. 18:36 f.), on ensimmäinen merkki, joka ratkaisee ihmeen aitouden (5. Moos. 13:2–6); ihme tukee Sanaa vasta, kun Sana on arvioinut sen.

b). Kaikista merkeistä ihmeet erottuvat vaikuttavuutensa ja poikkeuksellisen luonteensa vuoksi. Toisaalta ne tavallisesti toteuttavat sen, mitä merkitsevät: näin on ensimmäisen Eksoduksen kohdalla, tuossa ihme-tekojen sarjassa, jonka kautta Jumala vapauttaa kansansa, samoin kuin uuden Eksoduksen kohdalla, joka osoittaa hänen sanansa vaikuttavuuden (Jes. 55:11). Toisaalta nämä ”teot” (Ps. 77:13; Ps. 145:4), vaikka niihin voi sisältyä luonnollisia tapahtumia (sade, kuivuus...), ylittävät useimmiten sen, mitä ihminen on tottunut näkemään maailmankaikkeudessa ja mitä hän itse voi saada aikaan. Siksi ihme on erityisen paljastava merkki Jumalan voimasta; sitä kutsutaan voimateoksi (2. Moos. 15:11), mahtavaksi teoksi (*gebura*, Ps. 106:2), suureksi asiaksi (Ps. 106:21), pelottavaksi teoksi (2. Moos. 34:10) ja ennen kaikkea ihmeeksi (*pele*, 2. Moos. 15:11; *nifla*, Ps. 106:7). Viimeksi mainittu sana tarkoittaa tekoja, jotka ovat ihmiselle mahdottomia – kuten LXX toisinaan kääntää – ja jotka ovat

yksin Jumalan ulottuvilla (Ps. 86:10). Niiden kautta hän ilmaisee kunniaansa (2. Moos. 15:1, 7; 2. Moos. 16:7; 4. Moos. 14:22; 3. Moos. 10:3), joka heijastaa hänen pyhyyttään (2. Moos. 15:11; Ps. 77:14; 3. Moos. 10:3), toisin sanoen hänen transsendenssiaan.

c) Jumalallinen voima murskaa kuitenkin vain syntiset (5. Moos. 7:17–20; Miika 7:15 ff.); lupauksen kansalle (5. Moos. 4:37) hänen ihmetekonsa ovat hyödyksi silloinkin, kun ne koettelevat ja nöyryyttävät (5. Moos. 8:16), sillä ”Jahve on rakkaus kaikissa teoissaan” (Ps. 145:9). Niinpä ihmeet ovat Jahven rakkauden vaikuttavia merkkejä ja ilmaisia lahjoja (Ps. 106:7; Ps. 107:8; 5. Moos. 6:10 ff.; Ps. 24:1 ff.). Vain Jeesus ilmoittaa täysin tämän pelastavan rakkauden universaalisuuden. Hän tekee sen yhtäältä korostamalla niille pakanoille suotujen ihmeiden profeetallista merkitystä (Matt. 8:1 ff.) ja toisaalta selittämällä, mikä profeetallinen merkitys oli niillä ihmeillä, jotka Elia ja Elisa aikoinaan tekivät erälle sidonialaiselle naiselle ja erälle syyrialaiselle (Luuk. 4:25 ff.).

3. Ihme suhteessa uskoon. Niiden synnyttämän hämmästyksen lisäksi ihmeet pyrkivät herättämään ja vahvistamaan uskoa ja sen rinnakaissävyjä: luottamusta, kiitoksenantoa ja muistamista (esim. Ps. 105:5), nöyryyttä, kuuliaisuutta, Jumalan pelkoa ja toivoa. Ne eivät rikastuta niitä, jotka faraon tavoin (2. Moos. 7:13 ff.) eivät odota mitään tuntemattomalta Jumalalta. Mutta se, joka jo tuntee Jumalan eikä turvaudu kehenkään muuhun kuin häneen, näkee niissä Jumalan rakkauden voimallisen työn ja Jumalan lähettilään mission sinetin; silloin hän samalla liikkeellä uskoo hänen sanaansa, hän uskoo itse Jumalaan (4. Moos. 14:11).

Tämän uskon suuruutta Israel ihailee Abrahamissa, joka sen kautta sai perillisen syntymään, vaikka se oli inhimillisesti mahdotonta (1. Moos. 15:6; Room. 4:18–22). Tämä usko on 5. Mooseksen kirjan, profeettojen (esim. Jes. 63:7–14), psalmikirjoittajien (esim. Ps. 77; Ps. 105–107) ja viisaiden (esim. Viis. 10–19) menneitä tapahtumia kertaavien jaksojen perustana. Ne osoittavat kihlausajan ihmeissä pantin uusista hyvistä teoista ja tuovat esiin niiden kasvatuksellisen merkityksen (esim. 5. Moos. 8:3; Viis. 16:21). Tätä uskoa Jahve ravitsee säätäessään juhlia ”ihmetekojensa muistoksi” (Ps. 111:4). Se elävöittää Israelia, kun tapahtuu ihme, joka voi pelastaa Juudan (Jes. 37:34 f.), ja Mariaa, kun hänelle ilmoitetaan ihmeellisestä sikiämisestä (Luuk. 1:45).

Sitä vastoin juuri tämä usko puuttui erämaan Israelilta (Ps. 78:32), kun se lihallisesti reagoi Jumalan sille asettamaan koettelemukseen (5. Moos. 8:2 jne.) ja vuorostaan ”koeteli” Jahvea (2. Moos. 17:2; Ps. 95:9) vaatien ylimielisesti ihmeitä. Se puuttui myös Ahasilta, joka luotti enemmän liittoihinsa kuin ihmeiden Jumalaan (Jes. 7:12), ja epäilevältä Sakariaalta (Luuk. 1:18 ff.). Kaikissa näissä asenteissa unohdetaan Jumalan majesteetti ihmiseen nähden, hänen voimansa ja vastikkeeton rakkautensa jäävät vaille tunnustusta ja hänen sanansa asetetaan epäilyksenalaiseksi: ihmettä ei todella oteta vastaan lahjana eikä tunnusteta merkiksi.

II. Jeesuksen elämässä.

1. Tapahtumat. ”Uudista ihmeteot ja tee muita ihmeitä!”, pyysi Ben Sira (Sir. 36:5) ilmaisten koko pakkosiirtolaisuuden jälkeisen Israelin kaipauksen: paluu oli ollut vähemmän loistava kuin ennustettu uusi Eksodus. Jeesus tulee täyttämään tämän odotuksen ja samalla hillitsee siihen sisältynyttä sensaatiohakuisuutta ja kostonhalua.

Toisin kuin Eksoduksen ihmekertomukset, evankeliumien kertomukset palautuvat ensimmäisiin todistajiin ja ovat hyvin hillittyjä. Jo tämä, samoin kuin niiden luontevuus ja Jeesuksen vaivattomuus (mikä sopii yhteen kaavojen, kosketusten, voitelujen ja vaiheittain etenevien tapahtumien pedagogisen käytön kanssa [Mark. 8:23 ff.], kun ne syventävät symbolista toimintaa, niiden uskonnollinen tarkoituspää ja rukouksen asenne (joka ilmaistaan suoraan [Joh. 11:41 f.] tai annetaan ymmärtää [Mark. 6:41; Mark. 7:34; Mark. 9:29; Mark. 11:24]) ja joka sulkee pois kaiken taikuuden, vaikeus selittää ilman niitä Kirkon uskoa sekä niiden liittyminen evankeliumin kokonaisuuteen erottavat sen kuvaamat ihmeet jyrkästi apokryfisten evankeliumien sepittämistä ihmeteoista samoin kuin niistä, joita legenda liittää rabbeihin, jumaliin (esim. Asklepios) tai pakanallisiin viisaisiin (esim. Tyaneen Apollonios), jotka elivät kristinuskon alkuvaiheiden aikaan.

Kaikki puolueeton vertailu tuo esiin tekstiemme historiallisen ja uskonnollisen arvon. Todellisilla ja todella poikkeuksellisilla teoilla Jeesus antoi kansalleen ”merkin”.

2. Pelastuksen vaikuttavat merkit.

a). Ihmeilläään Jeesus ilmaisee, että profeettojen julistama messiaaninen valtakunta on läsnä hänen persoonassaan. (Matt. 11:4 f.) ja hän kiinnittää huomion itseensä ja valtakunnan hyvään sanomaan, jota hän ruumiillistaa; hän herättää ihailua ja uskonnollista pelkoa, jotka saavat ihmiset kysymään, kuka hän on (Matt. 8:27; Matt. 9:8; Luuk. 5:8 ff.). Olipa kyse hänen vallastaan antaa syntejä anteeksi (Mark. 2:5–12 rinnakk.), hänen arvovallastaan sapattiin nähden (Mark. 3:4 f. rinnakk.; Luuk. 13:15 f.; Luuk. 14:3 ff.), hänen kuninkaallisesta messiaanisuudestaan (Matt. 14:33; Joh. 1:49), hänen Isältä saamastaan lähetystehtävästä (Joh. 10:36) tai häneen kohdistuvan uskon voimasta (Matt. 8:10–13; Matt. 15:28 rinnakk.), Jeesus todistaa näillä ihmeillä aina lähetystehtävästään ja arvokkuudestaan, kuitenkin juutalaiseen ajallista ja kansallista Messiaasta koskevaan toivoon liittyvin varauksin (Mark. 1:44; Mark. 5:43; Mark. 7:36; Mark. 8:26). Jo tässä ne ovat merkkejä, kuten pyhä Johannes myöhemmin sanoo.

Jos ne todistavat Jeesuksen messiaanisuudesta ja jumaluudesta, ne tekevät sen epäsuorasti osoittamalla, että hän todella on se, joksi hän väittää itseään. Niitä ei siis pidä erottaa hänen sanastaan: ne kuuluvat yhteen köyhille

julistetun evankeliumin kanssa (Matt. 11:5 rinnakk.). Jeesuksen itselleen antamat arvonimet, hänen itselleen ottamansa valtuudet, hänen julistamansa pelastus ja hänen vaatimat luopumiset — näiden jumalallisen aitouden ihmeet osoittavat sille, joka ei heti torju sanoman totuutta (Luuk. 16:31). Sanoma on siten ihmeitä suurempi, kuten Joonasta lausuttu sana antaa ymmärtää (Luuk. 11:29–32). Se asettuu ensimmäiseksi ja ainoaksi tarpeelliseksi merkiksi (Joh. 20:29) profeettansa vertaansa vailla olevan henkilökohtaisen arvovalan (Matt. 7:29) ja sisäisen laatunsa ansiosta: täyttäessään aiemman ilmoituksen (Luuk. 16:31; Joh. 5:46) se vastaa kuulijoissa Hengen kutsuun (Joh. 14:17, 26). Juuri sanoman on ennen ihmeiden vahvistusta ja havainnollistusta erotettava ne vääristä merkeistä (Mark. 13:22 f.; Matt. 7:22; vrt. 2. Tess. 2:9; Ilm. 13:13). Tässä, kuten Viidennessä Mooseksen kirjassa, ”ihmeet erottavat opin, ja oppi erottaa ihmeet” (Pascal).

b). Niiden todistus. Ihmeet eivät tuo sitä ulkopuolelta ikään kuin mielivaltaisina ja näyttävinä merkkeinä; ne toteuttavat jo alkavasti sen, mitä merkitsevät, ja tuovat messiaanisen pelastuksen alkupantti, jonka täyttymys on eskatologisessa valtakunnassa. Siksi synoptikot kutsuvat niitä voimiksi (*dynamis*; vrt. Matt. 11:20–23; Matt. 13:54 f.; Matt. 14:2). Niiden kautta Jeesus, jota liikuttaa inhimillinen myötätunto (Luuk. 7:13; Matt. 20:34; Mark. 1:41), mutta vielä enemmän tietoisuus siitä, että hän on luvattu Palvelija (Matt. 8:17), saa todella väistymään sairauden, kuoleman ja luonnon vihamielisyyden ihmistä kohtaan, lyhyesti sanoen kaiken epäjärjestyksen, jonka syy on enemmän tai vähemmän välittömästi synnissä (1. Moos. 3:16–19; vrt. Mark. 2:5; Luuk. 13:3; Luuk. 13:2–3; Joh. 9:3) ja joka edistää paholaisen valtaa maailmassa (Matt. 13:25; Hepr. 2:14 f.). Siksi hän kieltäytyy tekemästä ihmeitä Saatanan hyväksi (Matt. 4:2–7), pahantahtoisten (Matt. 12:38 ff.; Matt. 16:1–4), kateellisten (Luuk. 4:23), kevytmielisten (Luuk. 23:8 f.) ja niiden hyväksi, jotka käyttäisivät ihmeitä pelkästään omiin tarkoituksiinsa: sellaisilla ihmeillä ei olisi pelastavaa vaikutusta. Hän osoittaa vain, että kosmisista ihmeistä — jotka kuuluvat pikemminkin profeettalliseen kuvastoon kuin historiaan (Ap. t. 2:19 f.) — kerrotaan vasta sillä hetkellä, jolloin häntä vaaditaan pelastamaan itsensä ihmeen avulla ja hän kuolee pelastaakseen kaikki muut (Matt. 27:39–54; vrt. 1. Kor. 1:22 ff.). Ihmeet, joita hän näyttää lupaavan (Matt. 17:20 rinnakk.), ovat vain kuva uskon voimasta.

Näin saa täyden merkityksensä hyvin yleinen yhteys paranemisten ja eksorkismien välillä (Matt. 8:16 jne.). Riivattujen vapauttaminen on erityinen tapaus siitä ”väkevämmän” voitosta (Luuk. 11:22) Saatanasta, jonka kaikki ihmeet omalla tavallaan toteuttavat. Ne asettavat Jeesuksen suoraan vastakkain Vastustajan kanssa kaksintaistelussa, joka alkoi erämaassa (Matt. 4:4–11 rinnakk.), saa ratkaisevan vaiheensa ristillä (Luuk. 4:13; Luuk. 22:3, 53) ja päättyy vasta viimeisellä tuomiolla (Ilm. 20:10), mutta jossa paholaisen tappio on jo selvä (Matt. 8:29; Luuk. 10:18). Eksorkismi on valtakunnan tulon vaikuttava merkki ennen muita (Matt. 12:28).

3. Ihme ja usko.

a). Jeesuksen saarnaama ja omassa persoonassaan läsnä olevaksi osoittama Valtakunnan hyvä sanoma on otettava vastaan kääntymyksellä ja uskolla. (Mark. 1:15). Juuri näitä myös ihmeiden ja varsinkin Jeesuksen eksorkismien tehtävänä on synnyttää. Nähdessään ne Korasiinin ja Kapernaumin olisi pitänyt kääntyä ja uskoa (Matt. 11:20–24 rinnakk.). Johannes tähdentää tätä erottamalla uskon eri asteita (Joh. 2:11; Joh. 11:15; Joh. 20:30 f.): hauraiden innostusten (Joh. 2:23 ff.; Joh. 4:48) ja oman edun vuoksi syntyneiden sitoutumisten (Joh. 6:26) tuolla puolen ”merkit” johtavat tavallisesti tunnustamaan Jeesuksen Jumalan lähettämäksi (Joh. 3:2; Joh. 9:16; Joh. 10:36), profeetaksi (Joh. 4:19), Kristukseksi (Joh. 7:31), ”Ihmisen Pojaksi” (Joh. 9:35–38). Liiallinen niihin tukeutuminen uskoakseen on merkki epätäydellisestä uskosta (Joh. 10:38; Joh. 14:11): Jeesuksen sanan olisi pitänyt riittää; sen totuudenmukaisuuden takaa hänen lapsenhengestään kumpuava pyyteettömyys (Joh. 7:16 ff.; Joh. 12:49 f.). Näin se riitti samarialaisille (Joh. 4:4 f.) ja kuninkaan virkamiehelle (Joh. 4:50), ja näin sen tulee riittää niille, jotka uskovat Sanaan koskematta Ylösnousseeseen (Joh. 20:29).

Sitäkin vähemmän voivat puolustautua ne, jotka ovat ”nähtyneet” hänen ihmeensä ja kieltäytyneet uskomasta.

b). Heidän todistuksensa. Jos monet torjuvat ihmeiden ”todistuksen” (Joh. 5:36), syynä on se, että hengellinen ymmärtämättömyys (Joh. 6:15, 26 ff.) tai legalistinen ylpeys (Joh. 5:16; Joh. 7:49, 52; Joh. 9:16), kateus (Joh. 12:11) ja väärä varovaisuus (Joh. 11:47) sokaisevat heidät (Joh. 9:39; Joh. 12:40). Heiltä puuttuvat Jumalalle antautumisen ja avoimuuden asenteet, jotka synoptikoilla edeltävät ihmettä ja muodostavat uskon (Mark. 5:36; Mark. 9:23; Mark. 10:52 jne.) ja joita ilman Jeesus on ikään kuin voimaton (Matt. 13:58). Kuinka he voisivat tulkita ”aikojen merkkejä” (Matt. 16:3), kun he Israelin tavoin erämaassa ja aikanaan saatanan tavoin (Matt. 4:3–7) vaativat merkkejä vain ”koetellakseen Jeesusta” (Matt. 16:1) ja pitävät mieluummin hänen eksorkismejaan demonin tekona kuin tunnus-tavat hänelle yliluonnollisen voiman (Mark. 3:22, 29 f. rinnakk.)? Sanaansa kohtaan paatuneille ja sulkeutuneille sydämille sitä tukevat merkit ovat tulkitsemattomia.

Tälle ”sukupolvelle” ei anneta muuta merkkiä kuin Joonan merkki (Matt. 12:39 f.): Jeesus sopii vastustajiensa kanssa kohtaamisen ylösnousemuksensa päiväksi, joka on loistavin merkki mutta myös helpoimmin todennettavissa niille, jotka haluavat näkyviä todisteita; sen todentamisen keinot ovat kuitenkin vain välillisiä (tyhjä hauta, ilmestyminen muutamille: vrt. Matt. 28:1 ff.; Luuk. 24:1). Sen, mikä on uskolle ylin tuki, täytyy ensin olla sen suurin koettelemus.

III. Kirkossa.

1. Tapahtumat. Tämä ylösnousemuksen merkki, uuden Eksoduksen huipentuma (Joh. 13:1), antaa siitä syntyvälle Kirkolle avaimen aiempaan historiaan ja aloittaa uuden merkkien sarjan. Sen on määrä johtaa ihmiset uskoon, jonka se perustaa, ja julistaa kuolleiden ylösnousemusta, sen tuoman pelastuksen täyteyttä (1. Kor. 15:20–28; Room. 4:25).

Kerygman mukaan ihmeet ”vahvistivat” Jeesuksen (Ap. t. 2:22) ja ilmaisivat hänen hyvyttään (Ap. t. 10:38); näitä teemoja synoptikot kehrittelevät ja todistavat näin Kirkon ajattelun edistymisestä, kukin omalla tavallaan. Esimerkiksi kertomuksessa epileptisestä lapsesta, joka kerrotaan kolmessa muodossa, on havaittu erilaisia tarkoituseriä: Luuk. 9:37–43 kertoo ennen kaikkea hyvyyden ihmeestä; Matt. 17:14–21 f. käsittelee Jeesuksen transsendenssia ja sitä osuutta, jonka opetuslapset saavat hänen voimastaan; Mark. 9:14–29 ylistää elämän Herran voittoa saatanasta draaman puitteissa, ja draama hahmottelee jo johanneslaista symboliikkaa. On myös vielä selvempiä esimerkkejä siitä uudesta syvyydestä, jonka nämä jaksot saavat pääsiäisen valossa: kirjoittajien tarkoituksen mukaisesti on varmasti ymmärrettävä täydellisimmässä merkityksessään tunnustus Jumalan Poikuudesta, johon ihmeet johtavat (Matt. 14:33; Matt. 27:54), ja nähtävä joissakin niistä kirkollisten todellisuuksien hahmotelma, esimerkiksi eukaristia leipien moninkertaistamisessa ja apostolaatti ihmeellisessä kalansaaliissa (Luuk. 5:1–11).

2. Evankeliumi pääsiäisen valossa.

a). Ylösnousemus paljastaa Kirkolle. Ylösnousemus paljastaa Kirkolle aiempien merkkien täyden merkityksen; Kirkko antaa niille suuren sijan kerygmassaan ja katekeesissaan. Kerygman mukaan ihmeet ”vahvistivat” Jeesuksen (Ap. t. 2:22) ja ilmaisivat hänen hyvyttään (Ap. t. 10:38); näitä teemoja synoptikot kehrittelevät ja todistavat näin Kirkon ajattelun edistymisestä, kukin omalla tavallaan. Esimerkiksi kertomuksessa epileptisestä lapsesta, joka esitetään kolmessa muodossa, on havaittu erilaisia tarkoituseriä: Luuk. 9:37–43 kertoo ennen kaikkea hyvyyden ihmeestä; Matt. 17:14–21 f. käsittelee Jeesuksen transsendenssia ja sitä osuutta, jonka opetuslapset saavat hänen voimastaan; Mark. 9:14–29 ylistää elämän Herran voittoa saatanasta draaman puitteissa, ja draama hahmottelee jo johanneslaista symboliikkaa. On myös vielä selvempiä tapauksia: jaksot saavat näin uuden syvyyden pääsiäisen valossa. Kirjoittajien tarkoituksen mukaisesti on varmasti ymmärrettävä täydellisimmässä merkityksessään tunnustus Jumalan Poikuudesta, johon ihmeet johtavat (Matt. 14:33; Matt. 27:54), ja nähtävä joissakin niistä kirkollisten todellisuuksien hahmotelma, esimerkiksi eukaristia leipien moninkertaistamisessa ja apostolaatti ihmeellisessä kalansaaliissa (Luuk. 5:1–11).

b). Johannes menee vielä pidemmälle. Hän antaa ymmärtää, että ”merkit”, jotka toteuttavat vanhan Eksoduksen (4. Moos. 14:22) ja ennakoivat uuden ”hetkeä”, ilmaisivat jo jossain määrin ”kunniaa” (Joh. 2:11; Joh. 11:40), joka tuli ilmi Jeesuksen ”kirkastamisessa” (Joh. 3:14 f.; Joh. 12:32; vrt. Joh. 17:5) ja joka on lihaksi tulleesta Sanasta lähtevän pelastavan voiman loistoa (Joh. 1:14). Jokainen niistä liittyy johonkin puheeseen ja tuo esiin yhden tämän voiman ulottuvuuden: se puhdistaa, antaa anteeksi, tekee eläväksi, valaisee ja herättää kuolleista (Joh. 2:6; Joh. 5:4; Joh. 6:35; Joh. 9:5; Joh. 11:25); useat niistä kuvaavat jopa sakramentteja (kaste, eukaristia...), jotka välittävät tämän voiman vaikutuksia Kirkossa ja ylittävät vanhat merkit, kuten mannan (Joh. 6:32, 49). Ennen kaikkea ihmeet ovat tekoja, jotka Isä antaa Pojalle ilmaisemaan Pojan ja Isän syvää ykseyttä (Joh. 5:17; Joh. 10:37 f.; Joh. 14:9 f.). Kristuksen ”ylennettyinä” ylimpänä merkinä kyljestä (Joh. 19:34) pulpunneen elämän vaikuttavien merkkien tarkasteleminen (4. Moos. 21:8; semeion) merkitsee uskomista, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, joka toimii Kirkossa, ja elämän saamista hänen nimessään (Joh. 20:30 f.); se merkitsee Isän ja Pojan kirkkauden yhteyden tarkastelemista (Joh. 1:14) ja näin asettumista kolminaisuuden persoonien suhteiden tasolle.

3. Hengen aika. Kun Jeesus on ”heidän kanssaan” (Matt. 28:20), ei ole ihme, että apostolit uudistavat hänen pelastavia tekojaan helluntain moninaisten ihmeiden jälkeen (Ap. t. 3:1–10); hän oli sitä paitsi luvannut heille tämän vallan, lähes institutionaalisen (Mark. 16:17 f.), ja totuttanut heidät käyttämään sitä (Matt. 10:8).

Heidän tekemänsä dynamis-teot (Paavalin ilmaus) ilmentävät konkreettisesti ylösnousseen Jeesuksen pelastavaa voimaa (dynamis) (Ap. t. 3:6, 12, 16; vrt. Room. 1:4) ja saattavat ihmisiä uskoon sekä vauhdittavat evankeliumin sanan julistajia (Mark. 16:20; 1. Kor. 2:4). Tässä vahvistuu ihmeiden välttämätön yhteys sanaan sekä niiden päämäärän kaksi puolta: apologetinen ja pelastava. Lähetystyöntekijöiden asema korvin kuulleina todistajina (Hepr. 2:3 f.), heidän kestävyytensä (2. Kor. 12:12), rohkeutensa ja pyyteettömyytensä (1. Tess. 2:2–12) kulkevat käsi kädessä ”merkkien ja ihmeiden” kanssa ja erottavat aidot Jumalan sanansaattajat vääristä profeetoista (Ap. t. 8:9–24; Ap. t. 13:4–12); kaiken kantaa Pyhän Hengen kunnia (1. Tess. 1:5; 1. Kor. 2:4; Room. 15:19).

b) Kirkon alkuvaiheessa Henki liitti myös joidenkin uskovien luottamukselliseen rukoukseen ihmeitä (vrt. Matt. 21:21 f.; Jaak. 5:16 ff.): nämä ihmeelliset karimat olivat kuitenkin alisteisia opetuksen korkeammille lahjoille (Joh. 14:12; 1. Kor. 12:28 f.) ja lopulta rakkaudelle, kristillisen elämän ylimmälle ihmeelle (1. Kor. 13:2). Tämä lahja esiintyi rinnakkain sakramenttien kanssa, jotka osittain täyttivät saman tehtävän (vrt. Mark. 6:13; Jaak. 5:13 ff.), mutta joiden hengellinen vaikuttavuus jätti tilaa merkeille, jotka suuntasivat mielen suuremmin ylösnousemukseen ja koko luomakunnan uudistamiseen (Room. 8:10–24; Ilm. 21:2–4).

Näin on yhä tänäänkin. Maailmalla on tosin nyt uskoon johdattajanaan Kirkon monimuotoinen moraalinen ihme, joka näkyy ennen kaikkea sen pyhien kirkkaudessa: heidän sankarillinen ja yhdistävä rakkautensa on varmin merkki Jumalan läsnäolosta (Joh. 13:35; Joh. 17:21). Mutta fyysiset ihmeet jatkuvat yhä, kuten VT:ssa ja UT:ssa, ja suuntaavat katseemme Jumalan sanaan ja lopulliseen Valtakuntaan, herättävät ensimmäiseen kääntymykseen ja uusiin kääntymyksiin (Matt. 18:3) sekä ilmaisevat jumalallista rakkautta elävin teoin. Niin tänään kuin eilenkin tämä kieli jää ylpeän tai uskonnosta piittaamattoman mielen ymmärtämättä; sen taas ymmärtää se, joka tietää, ettei mikään ole Jumalalle mahdotonta (1. Moos. 18:14 = Luuk. 1:37), ja avautuu uskon ja rakkauden vaatimuksille, kun tapahtuman uskonnollinen asiayhteys osoittaa, että Jumala on ”antanut merkin”; kaikki eivät kuitenkaan välttämättä näe siinä ihmettä.

PT

Katso myös: → charismes — foi NT I 2, IV — gloire III 1 — Taikuus 2 b — Sairaus ja parantuminen — Manna — Meri 3 — Teot NT I 2 — parole-de-dieu AT II 2 ; NT I 1 — puissance V — Ilmoitus NT III 1 b — Pelastus AT I 1 ; NT I 2 a — signe